

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu Veroniky Juříčkové a soudců Tomáše Langáška a Filipa Dienstbiera v právní věci žalobců: **a) N. T. B., a b) nezl. P. V. B.**, oba zastoupeni Mgr. Petrem Václavkem, advokátem, sídlem Opletalova 1417/25, Praha 1, proti žalované: **Policie České republiky, Ředitelství služby cizinecké policie**, sídlem Olšanská 2176/2, Praha 3, týkající se žaloby proti rozhodnutí žalované ze dne 26. 7. 2022, č. j. CPR-18016-5/ČJ-2022-930310-V240, v řízení o kasační stížnosti žalobců a) a b) proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 23. 3. 2023, č. j. 16 A 22/2022-64, o návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti,

t a k t o :

Kasační stížnosti **se přiznává** odkladný účinek.

Odůvodnění:

[1] Podanou kasační stížností žalobci (dále též „stěžovatelé“) napadají v záhlaví označený rozsudek Krajského soudu v Plzni, kterým byla zamítnuta jejich žaloba směřující proti rozhodnutí žalované ze dne 26. 7. 2022, č. j. CPR-18016-5/ČJ-2022-930310-V240. Tímto rozhodnutím žalovaná zamítla odvolání žalobce a) a potvrdila rozhodnutí Policie České republiky, Krajského ředitelství policie Karlovarského kraje, ze dne 29. 4. 2022, č. j. KRPK-61112-69/ČJ-2021-190022, kterým byla žalobci uložena povinnost opustit území členských států Evropské unie dle § 50a odst. 2 písm. b) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“), a to do 60 dnů od nabytí právní moci rozhodnutí.

[2] Stěžovatelé současně podali návrh na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti. V něm uvedli, že nepřiznáním odkladného účinku by v případě stěžovatele a) mohlo dojít k nucenému opuštění území České republiky, přičemž s ohledem na jeho trestní minulost by ani v případě úspěchu kasační stížnosti neměl možnost návratu. Stěžovatel a) je otcem stěžovatelky b) a aktuálně je dle usnesení Okresního soudu v Mostě ze dne 2. 7. 2021, č. j. 6 PP 164/2021, podmíněně propuštěn z výkonu trestu odnětí svobody za současného stanovení zkušební doby v délce sedmi let. V případě, že by byl nucen vycestovat, bude jeho případný návrat odsunut přinejmenším o dalších pět let. Stěžovatelé poukázali na to, že stěžovatel a) žije na území České republiky nepřetržitě od roku 1999, má zde družku a dvě dcery [mladší z nich je stěžovatelkou b)], na území České republiky má nejsilnější vazby. V zemi původu již nikoho nemá, oba rodiče zemřeli, stěžovatel a) nedisponuje

znalostmi ani zázemím, aby měl šanci na reintegraci. Dle návrhu je vycestování stěžovatele a) především v rozporu se zájmem stěžovatelky b), která v současné době trpí problémy psychiatrického charakteru, depresivní poruchou s důsledky v podobě sebezraňování, se kterými se léčí. Tato tvrzení stěžovatelé doložili lékařskou zprávou z psychiatrické ordinace MUDr. R. M.. Duševní stav stěžovatelky b) se dále zhoršil poté, co její chůva, která ji od útlého věku učila česky a se kterou byla v kontaktu, zemřela na rakovinu. Stěžovatelé vyjádřili obavu, že další změna v rodinném zázemí, kterou by představovalo okamžité vycestování otce do Vietnamu, by mohla vést k dalšímu zhoršení jejího stavu. Nadto upozornili, že stěžovatelka b) potřebuje dohled obou rodičů, neboť má aktuálně problémy související s tím, že se „chytila špatné party“. Současnou situaci oba rodiče řeší, stěžovatelka b) je ve věku, kdy potřebuje podporu svých rodičů, přičemž matka, která by se v důsledku vycestování otce stala samoživitelkou, by při výkonu zaměstnání mohla obtížně zajistit zvýšený dohled. Stěžovatelé v této souvislosti také poukázali na specifika fungování vietnamských rodin, v nichž otcovská autorita hraje nezastupitelnou roli.

[3] Žalovaná s přiznáním odkladného účinku kasační stížnosti nesouhlasila. Měla za to, že by přiznání odkladného účinku bylo v rozporu s důležitým veřejným zájmem, a sice s požadavkem, aby se na území České republiky zdržovali jen ti cizinci, kteří dodržují právní předpisy. Má-li být dle žalované povinnost opustit území efektivní, musí účinky nastat co nejdříve po spáchání protiprávního jednání. Žalovaná odkázala na pravomocné odsouzení stěžovatele a) rozsudkem Krajského soudu v Plzni ze dne 18. 7. 2018, č. j. 2 T 1/2017-8209, ve spojení s rozsudkem Vrchního soudu v Praze ze dne 28. 1. 2019, č. j. 11 To 61/2018-8878, k nepodmíněnému trestu odnětí svobody v délce 9 let pro spáchání zvláště závažného zločinu nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy. O ztrátu pobytového oprávnění se tak dle žalované stěžovatel a) zasloužil vlastním přičiněním. Chtěl-li v České republice pobývat společně se svou rodinou a podílet se na výchově dětí, bylo jeho povinností dodržovat právní předpisy. Žalovaná uvedla, že k odloučení od rodiny stěžovatele nadto došlo již výkonem trestu odnětí svobody. Dále připomněla, že rovněž po podmíněném propuštění z výkonu trestu z odnětí svobody stěžovatel a) vědomě porušuje právní předpisy tím, že na území České republiky pobývá neoprávněně. Žalovaná proto navrhla, aby kasační stížnosti nebyl odkladný účinek přiznán.

[4] Nejvyšší správní soud přistoupil k posouzení podaného návrhu a dospěl k závěru, že podmínky pro přiznání odkladného účinku kasační stížnosti jsou v daném případě naplněny.

[5] Podle § 107 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), *kasační stížnost nemá odkladný účinek; Nejvyšší správní soud jej však může na návrh stěžovatele přiznat. Ustanovení § 73 odst. 2 až 5 se užije přiměřeně.*

[6] Podle § 73 odst. 2 s. ř. s. platí, že *soud na návrh žalobce po vyjádření žalované usnesením přizná žalobě odkladný účinek, jestliže by výkon nebo jiné právní následky rozhodnutí znamenaly pro žalobce nepoměrně větší újmu, než jaká přiznáním odkladného účinku může vzniknout jiným osobám, a jestliže to nebude v rozporu s důležitým veřejným zájmem.*

pokračování

[7] Z citovaných ustanovení vyplývá, že možnost přiznání odkladného účinku kasační stížnosti je ve smyslu § 73 odst. 2 s. ř. s. podmíněna kumulativním naplněním následujících objektivních podmínek: 1) výkon nebo jiné právní následky rozhodnutí by pro stěžovatele znamenaly nepoměrně větší újmu, než jaká přiznáním odkladného účinku může vzniknout jiným osobám, a 2) přiznání odkladného účinku kasační stížnosti nebude v rozporu s důležitým veřejným zájmem. Dále je třeba uvést, že přiznání odkladného účinku kasační stížnosti prolamuje před vlastním rozhodnutím ve věci samé právní účinky pravomocného rozhodnutí krajského soudu, na které je třeba hledět jako na zákonné a věcně správné, dokud není zrušeno. Odkladný účinek má proto charakter výjimky z pravidla, že žaloba či kasační stížnost odkladný účinek nemají, a měl by tak být přiznáván pouze v případech, které svou specifickou povahou takový postup odůvodňují. Je-li přiznání odkladného účinku výjimkou, znamená to (mimo jiné), že újma, která žadateli hrozí, nesmí být vzhledem k jeho poměrům bagatelní, nýbrž naopak významná, tedy taková, která odůvodňuje, aby v konkrétním případě nebylo pravidlo, že žaloba (resp. kasační stížnost) odkladný účinek nemá, nebylo výjimečně uplatněno (usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 6. 2020, č. j. 8 Azs 339/2019-38, č. 4039/2020 Sb. NSS, bod [65] a ze dne 1. 7. 2015, č. j. 10 Ads 99/2014-58, č. 3270/2015 Sb. NSS, bod [25]).

[8] V souvislosti s posuzováním újmy hrozící stěžovateli (zde stěžovatelům) Nejvyšší správní soud uvádí, že důvody možného vzniku nepoměrně větší újmy stěžovatelů oproti jiným osobám jsou zásadně individuální, závislé na osobách stěžovatelů a jejich konkrétní situaci. Má-li být návrh na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti úspěšný, musí stěžovatelé tvrdit a osvědčit reálnou hrozbu intenzivní újmy, kterou by v návaznosti na samotné vycestování utrpěl. Taková újma může mít povahu například zásahu do rodinného života stěžovatelů (dlouhodobé odloučení od blízkých příbuzných) či zásahu do ustáleného soukromého života (plně integrovaný cizinec žijící dlouhodobě na území ČR, který již v zemi původu postrádá jakékoliv zázemí), může mít povahu zásadních zdravotních důvodů (např. významné zdravotní obtíže bránící odjezdu či neléčitelné v zemi původu s rizikem progresu) nebo výjimečných ekonomických důvodů (ztráta významných ekonomických hodnot v důsledku odjezdu spojená s existenčními obtížemi v zemi původu, těžký nedostatek prostředků pro návrat v případě úspěchu kasační stížnosti). Rozhodné okolnosti však musí stěžovatelé nejen zcela konkrétně tvrdit, ale také patřičným způsobem doložit. To platí i v případě, kdy se jedná o cizince a předmětem řízení je jeho povinnost vycestovat. Rozšířený senát Nejvyššího správního soudu k tomu v bodě 57 již výše odkazovaného usnesení č. j. 8 Azs 339/2019-38 uvedl, že „zákonodárce záměrně koncipoval odkladný účinek jako normu, při jejíž aplikaci musí soud vždy zvážit všechny individuální okolnosti sporné věci. Nelze proto soudní cestou výklad takového ustanovení „automatizovat“ a vytvořit speciální obecnou skupinu „privilegovaných“ případů, kde se bude odkladný účinek přiznávat bez dalšího“.

[9] Povinnost tvrdit vznik újmy stěžovatel naplní zpravidla poukazem na konkrétní skutkové okolnosti případu, což stěžovatelé v nyní posuzované věci učinili tvrzeními o zásadním zásahu do jejich rodinného života. Stěžovatel a) v České republice dlouhodobě pobývá ve společné domácnosti se svou družkou a dvěma dcerami, ve Vietnamu nemá žádné zázemí. Nejvyšší správní soud přihlédl ke skutečnosti, že povinnost stěžovatele a) opustit území České republiky a členských států Evropské unie současně může negativně zasáhnout a ovlivnit zdravotní stav nezletilé dcery [stěžovatelky b)], která se léčí

s psychiatrickým onemocněním, popsaným a vyhodnoceným v doložené lékařské zprávě z psychiatrické ordinace MUDr. R. M. (mj. depresivní porucha se sebezraňováním). Ze zprávy je zároveň patrné, že se stav stěžovatelky b) zhoršil po smrti její vychovatelky, nelze tedy vyloučit hrozící újmu spočívající ve zhoršení zdravotního stavu v důsledku skutečnosti, že by otec byl povinen ihned opustit území České republiky. Z protokolu o výsledku stěžovatelky b) ze dne 21. 9. 2021, č. j. KRPK-61112-41/ČJ-2021-190022, který je založen ve spise, je patrné, že rodina žije ve společné domácnosti a stěžovatelka b) má otce ráda. Nejvyšší správní soud tak má za splněnou první podmínku pro přiznání odkladného účinku kasační stížnosti spočívající v existenci nepoměrně větší újmy hrozící stěžovateli b) oproti újmě, která by mohla vzniknout jiným osobám, bude-li kasační stížnosti odkladný účinek přiznán.

[10] Ve vztahu k hodnocení naplnění další podmínky, tj. možného rozporu s důležitým veřejným zájmem, Nejvyšší správní soud uvádí, že pro zamítnutí návrhu nepostačuje pouhá existence kolidujícího veřejného zájmu, jak by se mohlo jevit z doslovného výkladu § 73 odst. 2 s. ř. s., ale i v tomto případě je třeba za pomoci testu proporcionality vážít intenzitu hrozícího zásahu do práv stěžovatele s intenzitou narušení veřejného zájmu (usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 8. 2008, č. j. 5 As 17/2008-131, č. 1698/2008 Sb. NSS). Žalovaná poukázala na kolidující důležitý veřejný zájem spočívající v požadavku, aby se na území České republiky zdržovali jen ti cizinci, kteří dodržují právní předpisy, a zdůraznila, že má-li být povinnost opustit území efektivní, musí účinky nastat co nejdříve po spáchání protiprávního jednání. Nejvyšší správní soud souhlasí se žalovanou, že je důležitým veřejným zájmem, aby na území České republiky pobývali pouze ti cizinci, kteří dodržují právní předpisy, s čímž je závažná trestná činnost, které se dopustil stěžovatel a) v přímém rozporu. Zároveň však nelze při posuzování návrhu odhlížet od skutečnosti, že stěžovatel byl v roce 2021 podmíněně propuštěn z výkonu trestu odnětí svobody za současného stanovení zkušební doby, a především ke zdravotnímu stavu jeho nezletilé dcery, stěžovatelky b), popsaného výše. Ztráta kontaktu s otcem a vyloučení jeho výchovného působení může aktuálně natolik negativně ovlivnit zdravotní stav a chování stěžovatelky b), že od těchto skutečností nelze při posuzování návrhu na přiznání odkladného účinku odhlížet, přičemž s ohledem na jejich charakter a intenzitu převáží nad uvedeným důležitým veřejným zájmem. Při hodnocení intenzity narušení veřejného zájmu pak Nejvyšší správní soud zároveň zohlednil, že přiznaný odkladný účinek kasační stížnosti neznemožní budoucí výkon správního rozhodnutí (a tedy prosazení výše popsaného veřejného zájmu), pouze se účinky napadeného rozhodnutí oddálí v čase. I v případě, že je správní rozhodnutí vydáno ve veřejném zájmu, neznamená nutně odklad jeho účinků rozpor s takovýmto veřejným zájmem. K naplnění veřejného zájmu totiž může postačovat i pozdější nastoupení účinků správního rozhodnutí. Žalovaná současně neuvedla, že by stěžovatel a) po propuštění z výkonu trestu, k němuž došlo přede dvěma lety, pokračoval v páčání trestné či jiné protiprávní činnosti, vyjma neoprávněného pobytu na území České republiky, které je však v jeho případě s ohledem na spáchanou trestnou činnost a stanovenou zkušební dobu v podstatě nutným předpokladem smyslu podaného návrhu na přiznání odkladného účinku, neboť jeho návrat by po vycestování nebyl možný nejméně po dobu dalších pěti let. Nejvyšší správní soud proto uzavírá, že má za daných skutkových okolností za splněnou i druhou podmínku pro přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

pokračování

[11] Nejvyšší správní soud tedy dovedl naplnění obou shora vymezených podmínek pro přiznání odkladného účinku kasační stížnosti, a proto návrhu stěžovatelů vyhověl a kasační stížnosti odkladný účinek přiznal.

[12] Vydání usnesení o odkladném účinku tak v souzeném případě bude mít za následek nejen pozastavení účinků napadeného rozsudku krajského soudu, ale též účinků rozhodnutí žalované o povinnosti stěžovatele opustit území, která byla tímto rozhodnutím stěžovateli uložena.

[13] Nejvyšší správní soud současně připomíná, že může usnesení o přiznání odkladného účinku (i bez návrhu) usnesením zrušit, ukáže-li se v průběhu řízení, že pro přiznání odkladného účinku nebyly důvody, nebo že tyto důvody v mezidobí odpadly (§ 73 odst. 5 ve spojení s § 107 odst. 1 s. ř. s.). Závěrem Nejvyšší správní soud doplňuje, že z usnesení o přiznání či nepřiznání odkladného účinku kasační stížnosti nelze dovozovat jakékoli závěry ohledně toho, jak bude rozhodnuto o samotné kasační stížnosti (usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 10. 2005, č. j. 8 As 26/2005 - 76, č. 1072/2007 Sb. NSS).

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 25. května 2023

Mgr. Ing. Veronika Juříčková
předsedkyně senátu